

รายงานผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน
ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

จัดทำโดย

คณะกรรมการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่

คำนำ

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างยาวนาน และผลกระทบที่เกิดขึ้นก็ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมหาศาล ซึ่งสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่ ได้พิจารณาแล้ว พบว่าการทุจริตคอร์รัปชันนั้นสามารถป้องกันได้ หากได้มีการพิจารณาถึงช่องว่างหรือความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในการดำเนินงานนั้นๆ และได้มีการกำหนดมาตรการเพื่อปิดช่องว่าง หรือความเสี่ยงที่พบ

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่ จึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนขึ้นตามมาตรฐานCOSO2013 (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) เพื่อวิเคราะห์หาความเสี่ยงในแต่ละกระบวนการของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่ ที่อาจจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โดยคัดเลือกเฉพาะกระบวนการที่มีความเสี่ยงสูง แล้วนำมาประมวลผลเพื่อพิจารณากำหนดมาตรการสำคัญ ในการป้องกันการทุจริตในการปฏิบัติงาน และเพื่อให้เกิดการบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้

คณะกรรมการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
บทที่ 1	บทนำ
	1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา 1
	2. วัตถุประสงค์ 1
บทที่ 2	แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
	ผลประโยชน์ทับซ้อน
	2.1 ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน 2 - 3
	2.2 รูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม 3
	2.3 การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน 3 - 5
บทที่ 3	การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน
	ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่
	3.1 การพิจารณากระบวนการงานที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการทุจริตหรือ ที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน 6
	3.2 การพิจารณากระบวนการงานที่เข้าข่ายมีโอกาสเสี่ยงต่อการทุจริตหรือ ที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน 6
	3.3 ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากไม่มีการป้องกันที่เหมาะสม 6
	3.4 แนวทางการป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน 6
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่ 8 - 9
บทที่ 5	การจัดการความเสี่ยงป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่
	5.1 มาตรการป้องกันกรณีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ที่ไม่เป็นไปตามระเบียบ และเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้อง 10
	5.2 มาตรการป้องกันกรณีการรับสินบน หรือประโยชน์อื่นใด 10
	5.3 มาตรการป้องกันกรณีการเบิกค่าตอบแทนที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบ 10

บทที่ 1
บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interest : COI) เป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในระดับที่รุนแรงขึ้น และยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ เพราะการมีผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นการแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรมด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซง การใช้ดุลยพินิจในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม จนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม และทำให้ผลประโยชน์หลักขององค์กร หน่วยงาน สถาบันและสังคมต้องสูญเสียไปโดยผลประโยชน์ที่สูญเสียไปอาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์ทางการเงิน คุณภาพการให้บริการ ความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงคุณค่าอื่น ๆ ตลอดจนโอกาสในอนาคตตั้งแต่ระดับองค์กรจนถึงระดับสังคม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานต้องดำเนินการป้องกันมิให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในหน่วยงาน โดยกลวิธีจัดการกับเรื่องนี้ก็คือ การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) ซึ่งเป็นกลวิธีที่เป็นเหตุผลที่นำมาใช้ในการบ่งชี้ วิเคราะห์ ประเมิน จัดการ ติดตาม และสื่อสารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของหน่วยงาน หรือกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อช่วยให้หน่วยงานลดช่องว่างที่จะนำไปให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันและลดอัตราความสูญเสียให้เหลือน้อยที่สุด ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการบริหาร และผลได้ผลเสียขององค์การ

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่ ได้ตระหนักถึงปัญหาของการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยเฉพาะในการบริหารงานราชการที่ตื้นเขิน ต้องปราศจากการทุจริตคอร์รัปชันทุกรูปแบบ ฉะนั้น เพื่อให้เกิดการทำงานที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่ จึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในหน่วยงานขึ้น ภายใต้มาตรฐาน COSO 2013 (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) โดยรายงานฉบับนี้ จะเป็นการวิเคราะห์กระบวนการที่มีความเสี่ยงสูงสุด 4 กระบวนการเท่านั้น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและรูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน
2. เพื่อศึกษาแนวคิดและวิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในกระบวนการทำงาน
3. เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการที่มีความเสี่ยงสูงในการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่
4. เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะและแนวทางในการจัดการกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในข้อ 3
5. เพื่อแสดงความมุ่งมั่นในการบริหารราชการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล และแสดงเจตจำนงสุจริตในการบริหารราชการของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่
6. เพื่อตรวจสอบการบริหารงาน และการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ของ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่ ไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผลประโยชน์ทับซ้อน

2.1 ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน

ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือการขัดกันของผลประโยชน์ (conflict of interest) คือ สถานการณ์ที่บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งอันเป็นที่ไว้วางใจ (เช่น หน่วยงาน นักการเมือง ผู้บริหาร หรือ ผู้อำนวยการของบริษัทเอกชน หรือหน่วยงานรัฐ) เกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัว กับผลประโยชน์ทางวิชาชีพ (professional interests) อันส่งผลให้เกิดปัญหาที่เขาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่าง เป็นกลาง/ไม่ลำเอียง ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นอาจส่งผลให้เกิดความไม่ไว้วางใจที่มีต่อบุคคลผู้นั้นว่าเขาจะ สามารถปฏิบัติงานตามตำแหน่งให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมจริยธรรมได้มากน้อยเพียงใด

ภาษาไทยใช้อยู่ 3 อย่าง คือ

1. ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม
2. ผลประโยชน์ทับซ้อน
3. ผลประโยชน์ขัดกัน

ผลประโยชน์ทับซ้อน ความหมายของ สำนักงาน ก.พ. สถานการณ์ หรือการกระทำของบุคคล (ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัท ผู้บริหาร) มีผลประโยชน์ ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้อง จนส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจหรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้น การกระทำ ดังกล่าวอาจเกิดขึ้นโดยรู้ตัว หรือไม่รู้ตัวทั้งเจตนาหรือไม่เจตนาหรือ บางเรื่อง เป็นการปฏิบัติสืบทอดกันมา จนไม่เห็นว่าจะเป็นสิ่งผิดแต่อย่างใด พฤติกรรมเหล่านี้เป็นการกระทำความผิดทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ (ประโยชน์ของส่วนรวม) แต่กลับตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง

แนวคิดของวิชาการ ให้ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อนไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ความหมายอย่างกว้างหมายรวมถึงการปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างต่อ หน่วยงานหรือองค์การหรือต่อส่วนรวมแต่ดำเนินการตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเอง ครอบครัว และเพื่อนฝูง

2. ผลประโยชน์ทับซ้อนสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในหน่วยงาน ภาครัฐ องค์กรธุรกิจ สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรวิชาชีพต่างๆ โดยสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในระดับนโยบายของ ชาติ หน่วยงานราชการ และองค์กรในระดับท้องถิ่น ดังนั้นผลประโยชน์ทับซ้อนจึงมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่ ไม่ก็ร้ายบาทไปจนถึงนับหมื่นล้านบาท และในบางกรณีความเสียหายก็ได้ปรากฏออกมาในรูปของที่เป็นวัตถุ แต่ยักรวมถึงผลประโยชน์มิใช่วัตถุอีกด้วย

3. ผลประโยชน์ทับซ้อนมิได้จำกัดเฉพาะผลประโยชน์ของบุคคลเท่านั้น แต่ยักรวมถึงการมี อกติในการตัดสินใจหรือดำเนินการอันมุ่งตอบสนองต่อผลประโยชน์ของหน่วยงานอีกหน่วยงานหนึ่งด้วย เช่น การที่บุคคลดำรงตำแหน่งซ้อนกันทั้งสองหน่วยงาน อันก่อให้เกิดการทับทาบที่ขัดแย้งกัน และมีการใช้อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานหนึ่งไปรับใช้ผลประโยชน์ของอีกหน่วยงานหนึ่ง

4. “การฉ้อราษฎร์บังหลวง” และ “การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย” (Policy Corruption) ต่างก็ เป็น รูปแบบหนึ่งของผลประโยชน์ทับซ้อน เนื่องจากทั้งสอง รูปแบบต่างเป็นการใช้ตำแหน่งหน้าที่สำหรับมุ่ง ตอบสนอง ต่อผลประโยชน์ส่วนตัวและ/หรือพรรคพวก

กล่าวโดยสรุปแล้ว เมื่อผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวมขัดกัน เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีหน้าที่รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่จะต้องไม่มีผลประโยชน์ส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างสิ้นเชิง¹

2.2 รูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมมิได้หลายรูปแบบไม่จำกัดอยู่เฉพาะในรูปแบบของตัวเงิน หรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบของ ตัวเงิน หรือทรัพย์สินด้วย ทั้งนี้ John Langford และ Kenneth Kernaghan ได้จำแนกรูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ออกเป็น 7 รูปแบบ คือ

1. การรับผลประโยชน์ต่างๆ และผลจากการรับผลประโยชน์นั้นส่งผลต่อการตัดสินใจในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

2. การทำธุรกิจกับตัวเองหรือเป็นคู่สัญญา

3. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณโดยใช้อิทธิพลหรือความสัมพันธ์จากที่เคยดำรงตำแหน่งในหน่วยงานนั้นหาประโยชน์จากหน่วยงาน

4. การทำงานพิเศษโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการสร้างความน่าเชื่อถือ

5. การรู้ข้อมูลภายในแล้วนำข้อมูลไปหาประโยชน์ให้กับตนเองหรือผู้อื่น

6. การใช้บุคลากรหรือทรัพย์สินของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

7. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณา “ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ.....” ทำให้มีรูปแบบเพิ่มเติมจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นอีก 2 กรณี คือ

8. การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง (Nepotism)

9. การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น

ดังนั้น การดำเนินการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนภายในหน่วยงานจึงเป็นมาตรการสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้หน่วยงานสามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยหน่วยงานจะต้องมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานหรือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ตลอดจนถึงจะต้องมีการสร้างระบบเพื่อป้องกันเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม

2.3 การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน (Risk Assessment for Conflict of Interest)

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดผลกระทบของความเสียหายต่างๆ เพื่อประเมินโอกาส ผลกระทบของความเสียหาย และดำเนินการวิเคราะห์ และจัดลำดับความเสี่ยง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยง ด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ได้แก่ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับความเสี่ยง ทั้งนี้ กำหนดเกณฑ์ในเชิงคุณภาพเนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงพรรณนา ที่ไม่สามารถระบุเป็นตัวเลข หรือจำนวนเงินที่ชัดเจนได้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
4	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
3	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
2	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง
1	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) เชิงคุณภาพ ที่ส่งผลกระทบด้านการดำเนินงาน (บุคลากร)

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
5	สูงมาก	ถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงและถูกดำเนินคดีอาญา
4	สูง	ถูกลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงและถูกดำเนินคดีอาญา
3	ปานกลาง	ถูกลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงและถูกดำเนินคดีอาญา
2	น้อย	ถูกลงโทษตามมาตรการทางปกครอง
1	น้อยมาก	ถูกลงโทษตามมาตรการทางปกครอง

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ 4 ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
1	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	15-25 คะแนน
2	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	9-14 คะแนน
3	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	4-8 คะแนน
4	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	1-3 คะแนน

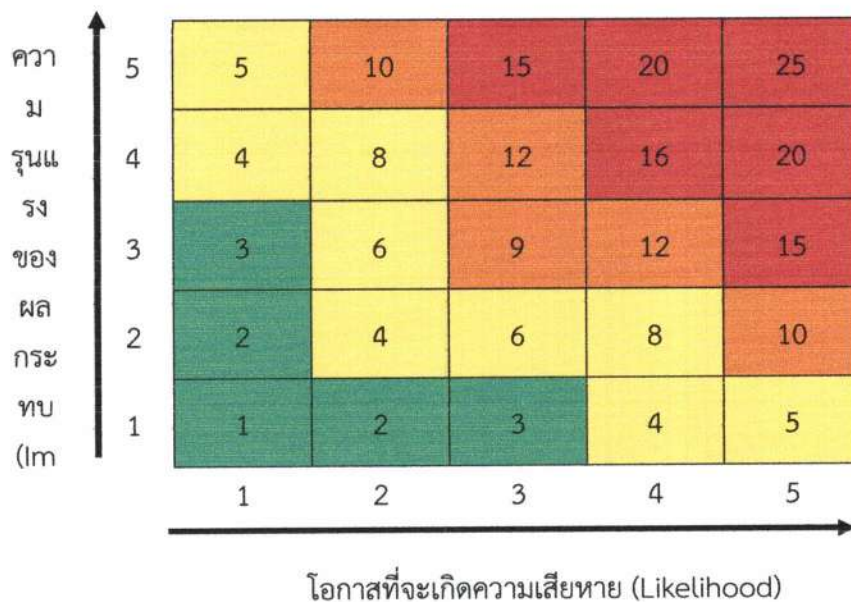
ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ} \\ (\text{Likelihood} \times \text{Impact})$$

ซึ่งจัดแบ่งเป็น 4 ระดับสามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน (4 Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่งดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงสีสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	15-25 คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง (High)	9-14 คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	4-8 คะแนน	ยอมรับความเสี่ยงแต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	1-3 คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

บทที่ 3

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่

3.1 การพิจารณากระบวนการที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการทุจริตหรือที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

จากการพิจารณาของคณะกรรมการวิเคราะห์ความเสี่ยง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่ พบว่ากระบวนการที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการทุจริต หรือเสี่ยงต่อการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่ มีดังนี้

3.1.1 กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้เงิน และมีช่องทางที่จะทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง

3.1.2 กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีโอกาสใช้อย่างไม่เหมาะสม กล่าวคือ มีการเอื้อประโยชน์หรือให้ความช่วยเหลือพวกพ้อง การกีดกันการสร้างอุปสรรค

3.1.3 กระบวนการที่มีช่องทางเรียกรับ หรือรับผลประโยชน์จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง

3.2 การพิจารณากระบวนการที่เข้าข่ายมีโอกาสร้ายต่อการทุจริตหรือที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

3.2.1 การรับ - จ่ายเงิน

3.2.2 การบันทึกบัญชีรับ - จ่าย / การจัดทำบัญชีทางการเงิน

3.2.3 การเบิกค่าตอบแทน

3.2.4 การจัดทำโครงการฝึกอบรมศึกษาดูงานประชุมและสัมมนา

3.2.5 การคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการ

3.2.6 การใช้รถราชการ

3.2.7 การจัดหาพัสดุ

3.2.8 การกำหนดคุณลักษณะวัสดุครุภัณฑ์การกำหนดคุณสมบัติผู้ที่จะเข้าประมูลหรือขายสินค้า

3.2.9 การจัดซื้อจัดจ้างและการจ้างบริการ

3.2.10 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนและระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง

3.2.11 การตรวจรับวัสดุครุภัณฑ์

3.3 ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากไม่มีการป้องกันที่เหมาะสม

3.3.1 สูญเสียงบประมาณทางราชการ

3.3.2 เปิดช่องทางให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจหน้าที่ให้ผู้ปฏิบัติใช้ออกสภะทำผิดในทางมิชอบด้วยหน้าที่

3.3.3 เสียชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน

3.4 แนวทางการป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

3.4.1 การเสริมสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรของ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่ ต่อด้านการทุจริตทุกรูปแบบ เช่น

1. การส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณกระทรวงสาธารณสุข (MOPH Code of Conduct)
2. เผยแพร่ค่านิยมสร้างสรรค้ให้แก่เจ้าหน้าที่
3. จัดโครงการฝึกอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่
4. การส่งเสริมให้ผู้บังคับบัญชาเป็นตัวอย่างที่ดี

3.4.2 การป้องกันเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่อาจเป็นภัยต่อหน่วยงานเช่น

1. การแจ้งเวียนหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารงานบุคคลที่โปร่งใสและเป็นธรรม
2. การเผยแพร่หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
3. การตรวจสอบติดตามประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
4. จัดช่องทางร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อนสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่ ประจำปีพ.ศ. 2563(ใช้ข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม 2561 - เดือนกันยายน 2562)

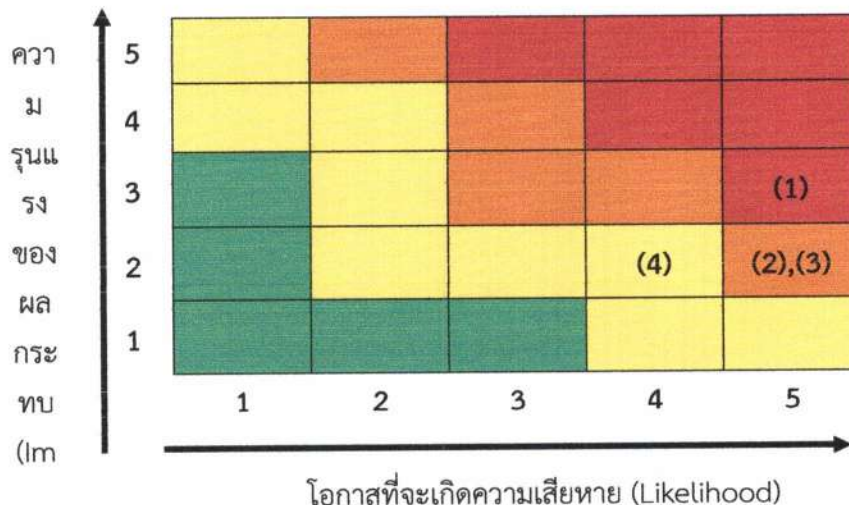
จากการวิเคราะห์กระบวนการที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริต หรือที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน คณะกรรมการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่ ได้พิจารณากำหนดกระบวนการที่มีความเสี่ยงสูงที่สุดที่ อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน 4 ประเด็นหลักดังนี้

1. กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามระเบียบ
2. การใช้อำนาจหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์
3. การเบิกจ่ายงบประมาณที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบ (ทั้งในส่วนของผู้ขอเบิกและเจ้าหน้าที่ผู้เบิก)
4. การเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องในการจัดซื้อจัดจ้าง

โดยเมื่อพิจารณาโอกาส/ความถี่ที่จะเกิดเหตุการณ์ (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของแต่ละปัจจัยเสี่ยงแล้ว จึงนำผลที่ได้มาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างโอกาส ที่จะเกิดความเสี่ยง และผลกระทบหรือความรุนแรงของความเสี่ยงต่อกิจกรรม หรือภารกิจของหน่วยงานว่า ก่อให้เกิดระดับของความเสี่ยงในระดับใดในตารางความเสี่ยง ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่ามีความเสี่ยงใดเป็นความเสี่ยงสูงสุดที่จะต้องบริหารจัดการก่อน

ลำดับ	ปัจจัยความเสี่ยงในการเกิดทุจริต	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง	ลำดับความเสี่ยง
1	กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามระเบียบ	3	5	15	(1)
2	การใช้อำนาจหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์	2	5	10	(2)
3	การเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องในการจัดซื้อจัดจ้าง	2	5	10	(3)
4	การเบิกจ่ายงบประมาณที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบ (ทั้งในส่วนของผู้ขอเบิกและเจ้าหน้าที่ผู้เบิก)	2	4	8	(4)

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)

จากแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map) ที่ได้จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนข้างต้น สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ความเสี่ยง และจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนของ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน

ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	จัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง
กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามระเบียบ	ลำดับ 1 (สูงมาก = 15คะแนน)
การใช้อำนาจหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์	ลำดับ 2 (สูง = 10 คะแนน)
การเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องในการจัดซื้อจัดจ้าง	ลำดับ 3 (สูง = 10 คะแนน)
การเบิกจ่ายงบประมาณที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบ (ทั้งในส่วนของผู้ขอเบิกและเจ้าหน้าที่ผู้เบิก)	ลำดับ 4 (ปานกลาง = 8คะแนน)

จากตารางวิเคราะห์ความเสี่ยงข้างต้น สามารถจำแนกระดับความเสี่ยงออกเป็น 3 ระดับ คือ สูงมาก สูง และปานกลาง โดยสามารถสรุปข้อมูลการวิเคราะห์ความเสี่ยง เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 (ใช้ข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม 2560 - เดือนกันยายน 2561) ได้ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	ปัจจัยความเสี่ยง
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยง โดยมีมาตรการกำจัดความเสี่ยง ไม่ให้เกิดขึ้นอีก ไม่ว่าจะเป็นผู้ปฏิบัติงาน ระบบตรวจสอบ ผู้ควบคุมกำกับ	- กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามระเบียบ
เสี่ยงสูง (High)	จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยง เพื่อลดความเสียหายและป้องกันมิให้ระดับความเสี่ยงเพิ่มขึ้น	- การใช้อำนาจหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ - การเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องในการจัดซื้อจัดจ้าง
ปานกลาง (Medium)	จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยง เพื่อลดความเสียหายและป้องกันมิให้ระดับความเสี่ยงเพิ่มขึ้น	- การเบิกจ่ายงบประมาณที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบ (ทั้งในส่วนของผู้ขอเบิกและเจ้าหน้าที่ผู้เบิก)
(Low)	-	-

บทที่ 5

การจัดการความเสี่ยงป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่

จากผลการวิเคราะห์ความเสี่ยง เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนของ สำนักงานสาธารณสุข อำเภอเมืองแพร่ ในบทที่ 4 คณะกรรมการวิเคราะห์ความเสี่ยง เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่ ได้พิจารณาแนวทางในการควบคุม หรือลดความเสี่ยงการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ในแต่ละประเด็น ดังนี้

1.มาตรการป้องกันกรณีการดำเนินการเกี่ยวกับ การจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่เป็นไปตามระเบียบ และเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้อง

1.1 ควบคุม กำกับ ดูแลเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และแนวทาง การจัดซื้อจัดจ้าง อย่างเคร่งครัด

1.2 ควบคุม กำกับ ดูแลให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้าน การจัดซื้อจัดจ้างจัดทำรายงานสรุป การจัดซื้อจัดจ้างรายเดือน หรือรายไตรมาส แล้วนำเสนอให้หัวหน้าส่วนราชการรับทราบทุกครั้ง

1.3 ควบคุม กำกับ ดูแลให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการ จัดซื้อจัดจ้าง รับผิดชอบต่อความไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ กับผู้เสนองานในการจัดซื้อจัดจ้าง

1.4 ควบคุม กำกับ ดูแลให้เจ้าหน้าที่ทุกคน ให้ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างฯ อย่างเคร่งครัด

2.มาตรการป้องกันกรณีการรับสินบน หรือประโยชน์อื่นใด

2.1 ผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชาทุกระดับ ต้องตระหนักและให้ความสำคัญ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตาม มิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำการใดๆ ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อป้องกัน ความเสี่ยงอันเกิดจากผลประโยชน์ทับซ้อน

2.2 ควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และบุคลากร สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ เมืองแพร่ ตามคู่มือผลประโยชน์ทับซ้อนของ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่

2.3 กรณีข้าราชการและบุคลากร สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่ เรียกรับ ผลประโยชน์ และหรือรู้เห็นการเรียกรับผลประโยชน์ ของผู้หนึ่งผู้ใดใน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองแพร่ ให้ดำเนินการประมวลจริยธรรมฯ โดยต้องรายงานเหตุการณ์ พร้อมพยานหลักฐาน (ถ้ามี) ต่อหัวหน้าส่วน ราชการ และหรือคณะกรรมการจริยธรรมทันที

2.4 หากพบว่ามีกรณีกระทำผิดต้องดำเนินการทางวินัย ละเอียด และอาญาอย่างเคร่งครัด

3.มาตรการป้องกันกรณีการเบิกค่าตอบแทนที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบ

3.1 ผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชาทุกระดับ ต้องตระหนักและให้ความสำคัญ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตาม มิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำการใดๆ ในการเบิกค่าตอบแทนต่างๆ ผิดให้ถูกต้องตามกฎ ระเบียบฯ ที่เกี่ยวข้องตลอดจน ถึงการรณรงค์ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ทุกท่าน และเสริมสร้างความตระหนักรู้ใน เรื่องดังกล่าวด้วย

3.2 กรณีการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายใดๆไม่เป็นไปตามระเบียบราชการ อันเป็นเหตุให้ทาง ราชการได้รับความเสียหาย ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และ กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว